

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

Adunarea Eparhială.

Vaf.: Sărbătorirea dlui prof. N. Iorga la Academia teologică din Cluj.

Pr. I. Goron: Instinctul religios.

Pr. Gh. Branea: Sfințirea bisericii din Cerghizel-Grui și a pietrii fundamentale din Cerghid. Cronică. — Concurs pentru întregirea postului de paroh în Mesentea.

ADUNAREA EPARHIALĂ

Ședința a treia (Luni, 11 Mai c.) s'a deschis la ora 4 p. m. sub prezidenția P. Sf. Sale, având secretar de ședință pe prot. D. Antal.

Dr. Laurian Gherman prezintă raportul comisiunii financiare. Din acest raport extragem următoarele: În anul trecut s'a cumpărat casa din str. Iuliu Maniu 34, în vecinătatea reședinței cu 2,052.000 Lei. S'au făcut reparații mai importante la Academia teologică în valoare de 156.000 Lei. Până la zidirea unui internat teologic s'a închiariat încă pe trei ani actualul local.

Dintre fonduri, fondul general administrativ a sporit cu 755 mii Lei, ajungând la aproape 9 milioane și jumătate. Fondul reședinței episcopale este de 1,558.000 Lei. Fondul tipografiei și librăriei eparhiale a ajuns la suma de Lei 2,243.000. Fondul de asigurare este de 874.829 Lei. Din acesta s'au dat ajutoare bisericilor sărace de 30.000 Lei. Fondul de penziuni a crescut la Lei 7,727.000. Fondul zidirii internatului teologic a ajuns la suma de Lei 6,180.000. Fondul corului episcopiei Lei 357.730. Fondul Episcopul Nicolae Ivan 222.690 Lei. Fondul cultural 123.883 Lei. Fondul preoțesc 741.260 Lei. Fondul Șaguna 202.400 Lei. Fondul pădurii 1,790.263 Lei. Alte fonduri 1,800.000 Lei. Depozitele parohiilor 1,736.942 Lei.

Donațiile făcute așezămintelor și bunurilor bisericesti din parohii și protopopiate s'au ridicat la suma de Lei 6,282.876. Donatorilor li se exprimă cele mai vii mulțumite.

Din 18 clădiri de biserici în construcție s'au terminat numai două, cea din Chiochiș și din Țop. S'au făcut reparații și restaurări la 58 biserici investindu-se în clădiri și reparații 6 milioane Lei.

Fonduri speciale pentru zidiri de biserici, sunt 211 cu aproximativ 20 mil. Lei.

Reuniuni de femei pentru înfrumșetarea bisericilor și cimitirelor avem 103 cu avere de peste un milion. Fonduri pentru Case culturale sunt 163 cu o avere de aproape $\frac{1}{2}$ milion.

N'avem încă clădiri de biserici — numai capele — în 33 parohii matere și 64 filii, iar biserici necorespunzătoare în 102 parohii.

Din 9 case parohiale în construcție s'au terminat 4, s'au reparat 59, cheltuindu-se cu totul 2,652.000, plus prestațiuni în natură.

Fonduri speciale pentru clădiri de case parohiale, avem 163 cu avere de aproape 3 milioane Lei.

N'avem case parohiale în 142 parohii matere, iar necorespunzătoare sunt în 54 parohii.

Complectarea sesiunilor parohiale s'a făcut în 20 parohii în mărime de 241 jug. în acelaș timp în 7 parohii am fost depozedații cu 24 jug. Situația de azi a împroprietăririi parohiilor noastre este că, ni s'a dat în total 5075 jug. în loc de minimum 15.000 jug. adică cam a treia parte.

Averea activă a așezămintelor și bunurilor bisericesti din parohii și protopopiate se cifrează la 183 milioane Lei.

Adunarea aprobă să se facă intervenții

pentru a se obține ajutoare pentru preoții din munți, tot asemenea și pentru acordarea sporului de salar de 25% pentru preoții cari n'au sesiuni parohiale.

Luând cuvântul protopopul N. VasIU, în cuvinte pline de emoție descrie situația grea în care se sbate preoțimea noastră și tratamentul mașter la care a fost supusă, care atinge însași demnitatea ei de slujitoare a bisericii. Ni-se cere să ținem cumpăna echilibrului moral și al autorității de stat și am fost nimiciți tocmai de această autoritate, fără să'și dea seama că nimicindu-ne pe noi nimicim însași puterea statului. Face un călduros apel la membrii mireni pentru a ne stă într'ajutor de-a scoate preoțimea din umilința în care a fost adusă. (Vorbitorul e viu aplaudat.)

Propunerile concrete ce le face provoacă o destul de vie discuție, la care participă P. Sf. Sa, prof. Gh. Bogdan-Duică, Dr. I. Lupaș, prot. V. Gan, A. Ludu, Dr. V. Sava, după care adunarea aduce următoarele concluse:

1. Să se intervină la locurile în drept pentru achitarea la timp a salariilor preoțești.

2. Să se institue o comisiune de studiu a chestiunii salariului preoțimei, alegându-se ca membrii prot. N. VasIU, prof. A. Buzdug și prof. univ. Dr. V. Moldovan.

3. Să se facă intervenții din partea episcopatului nostru pentru punerea în discuțiune și sancționare a proiectului de lege al salarierii preoțimii, care azi zace în dosarele Ministerului de culte.

4. Preoțimea eparhiei se poate organiza pentru apărarea intereselor sale, în cadrele Asociației Clerului sau a „Asociației A. Șaguna“, asociații aprobate de Sf. Sinod.

Sedința se ridică la ora 7 seara.

Sedința a patra (Marți 12 Mai c. ora 10 a. m.)

P. Sf. Sa dă cuvânt raportorului Dr. Seb. Stanca. În numele comisiunii organizatoare raportează că examinând cuvântarea de deschidere a P. Sf. Sale au aflat că în ea se accentuiază patru momente mai însemnate: Ministerul Cultelor, Art. 45 suprimat din legea cultelor, concordatul și tratamentul mașter al bisericii noastre în bugetul anului curent și a altor ani.

Arată în mod documentat vinovăția sta-

tului, a Consiliului Central și al bisericii în general pentru soluționarea defavorabilă a acestor probleme.

În concluzie propune și adunarea a probă să se intervină energic pentru reînființarea Ministerului de Culte, factor de mare utilitate în organismul statului nostru pentru reglementarea și privegherea raportului dintre diferitele culte ale țării în raport cu statul și între ele; denunțarea concordatului cu papa dela Roma, fiind în contradicție cu principiile fundamentale ale constituției; articolul 45 omis din legea cultelor să fie reglementat în spiritul dreptului de proprietate individuală a comunităților bisericesti, iar instrucția pentru schimbările de cult, să fie codificată în spiritul legii, omițând restricțiile cari caută să împedecă exprimarea voinței libere a celor interesați; să se rectifice tratamentul mașter al bisericii noastre din bugetul statului, prin disproporția nedreaptă și nejustificată în acordarea subvențiilor în raport cu celelalte confesiuni; să se respecte drepturile clerului și ale personalului bisericesc suprimat în bugetul actual.

Se hotărăște trecerea parohiei Icland la protopopiatul Tg.-Mureș, apoi mutarea sediului protopopiatului Unguraș la Zălau.

În chestiunea edificiilor școalelor confesionale se vor încercă noi demersuri de soluționare. Consiliul Eparhial va supraveghea executarea ordinului directoratului Ardealului dat primăriilor de a achită arânda pentru școalele confesionale, ale repară și întreținea în bună rânduială.

Privitor la incorporarea preoțimii noastre la fondul general de pensuni al statului se menține principiul aprobat anul trecut cerându-se convocarea Congresului mitropolitan. Se va insista să se primească sporul de 1/9.

Se aprobă regulamentul fondului Episcop Nicolae Ivan, din venitele căruia se vor da burse elevilor teologi meritoși.

Pentru asigurarea tuturor drepturilor câștigate a funcționarilor eclesiastici din centru și a protopopilor se hotărăște majorarea si-doxiei făcându-se repartitia după numărul sufletelor. Tot pentru asta se aprobă completarea salariilor aceloraș din fondul general administrativ.

Urmează apoi prezentarea și aprobarea bilanțurilor și bugetelor, tipografiei, librăriei și diferitelor fonduri ale Consiliului Eparhial.

Incheindu-se ordinea de zi P. Sf. Sa mulțumește călduros dlor deputați pentru participare și mai ales pentru valoroasa contribuție la consolidarea și progresul eparhiei noastre. Le dorește la toți putere de muncă și sănătate pentru a putea continua munca și'n viitoarele sesiuni ale adunării eparhiale.

În numele membrilor adunării răspunde dl prof. univ. Dr. V. Moldovan, mulțumind P. Sf. Sale pentru înțeleapta conducere și dragostea ce o poartă bisericii și credincioșilor ei. Incheie exclamând: Să trăiți Prea Sfințite la mulți ani! (Întreagă asistența aplaudă.)

Sedința s'a ridicat la ora 1 p. m.

La telegrama omagială trimisă M. Sale Regelui s'a primit următorul răspuns:

„P. Sf. Sale Episcopului Nicolae Ivan — Cluj. M. Sa a binevoit a mă autoriză să Vă transmit viile sale mulțumiri pentru frumoasele sentimente exprimate de P. Sf. Voastră în numele adunării eparhiale a Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului. — Secretar particular al M. Sale Regelui, C. Dumitrescu“.

Dl Prim-ministru Nicolae Iorga a răspuns următoarele:

„Mulțumesc Prea Sfinției Voastre și membrilor adunării eparhiale“.

d. a.

Sărbătorirea dlui prof. N. Iorga la Academia Teologică.

În ziua de 17 Mai a. c. la orele 12 a. m. în sala Academiei teologice dl N. Iorga, marele nostru învățat, a fost sărbătorit cu deosebit fast, de profesori și studențime.

Au participat la această serbare: P. On. consilieri Dr. Seb. Stanca și A. Ludu, dnii profesori ai Academiei cu doamnele, dl director I. Goron, pr. Cociuban și Mușat, diacon V. Bogdan, studenții și studentele Academiei și alte persoane.

Dl prorector Dr. O. Bucevschi deschide serbarea. Corul teologic condus de d. Dr. V. Petrașcu cântă: „Hristos a înviat“; iar

după aceasta dl prorector în câteva cuvinte înălțătoare arată însemnătatea serbării. În frumoase cuvinte arată că mai presus de orice interese, fiii unui neam totdeauna își respectă și sărbătoresc oameni săi mari. Respectându-și celebritățile lor se respectă pe ei înșiși. Astfel și dl prof. N. Iorga, în care se întruchipează tot ce are neamul nostru mai nobil, cu ocazia împlinirii a 60 de ani de viață se sărbătorește și de noi.

După încheierea acestor cuvinte, corul cântă: „Ingerul a strigat“, apoi urmează conferința d-lui prof. G. Stănescu, care începe cu cuvintele:

„Credința că este ușor a vorbi despre o personalitate atât de bine cunoscută tuturor ca aceea a marelui dascăl sufleteșc al neamului, apostolului nostru cultural, pe care îl găsim azi în fruntea țării, este deșeartă. Cu cât o persoană distinsă este unanim cunoscută, cu atât sarcina de a o închide în limitele înguste ale unei conferințe ocazionale, este mai ingrată și mai dificilă. Ingrată, deoarece cu toții vă așteptați la o desvelire de date cu totul necunoscute D-voastre; dificilă, fiindcă personalitatea multilaterală a fruntașului savant, se poate caracteriza, dacă nu în câteva cuvinte, totuși foarte bine într'o singură frază; dar în acelaș timp despre opera dlui Iorga s'ar putea bate recordul conferințelor, vorbindu-se zile întregi în șir, fără a se putea spune: nu mai există ceva inedit asupra dlui Iorga“.

Deaceea d. conferențiar se mărginește la descrierea „câtorva date din viața mestrului dela Vălenii de Munte, pomenind apoi pe scurt câteva din operele D-sale omnilaterale“.

N. Iorga născut în 5/18 Iunie 1871, la Botoșani, e crescut în credință și pietate de mamă-sa Zulnia, tatăl său Micu Iorga murise de timpuriu.

E introdus „în arta scrisului și a cetitului“ de unchiul său, istoricul Manolachi Drăghici.

La vârstă de 6 ani „copilul minune cetise toate cronicile Moldovei, recită fabulele francezului Florian“, etc. și cetise pe o mulțime de autori români și francezi. Încă de pe acum dă dovadă de „o mare inteligență și o excepțională dragoste de carte“. „La etatea de 13 ani, scria articole

de politică externă în „Romanul“, ziarul unchiului său Draghiropol și se îngrijea de „cronica externă“ a fiecărui număr al acestui ziar. „O ciartă pe care o avu ca elev în cl. III. liceală cu prof. de muzică Fleury, fu cauza eliminării sale din liceul Laurian“. „Iorga, care de pe atunci se arată plin de cutezanță și de încredere în sine, plecă la Iași, unde își luă bacalaureatul și la 19 ani își trecu cu deosebit succes, licența în litere“. La Universitatea din Iași se face cunoscut prin articole și poezii în: „Convorbiri literare“, „Contemporanul“, „Revista nouă“ și „Arhiva“.

Pentru completarea studiilor plecă în Apus, iar „după strălucite studii făcute la Universitățile din Paris, — unde prin lucrarea sa: „Philippe de Mesières“, își câștigă titlul de elev diplomat al școlii de înalte studii, — Berlin și Lipsca, își luă în 1893 la aceasta din urmă titlul de „Doctor în filozofie“, cu teza din istoria universală: „Thomas III, marquis de Saluces“.

Venind în țară și după ce funcționează câțva timp ca profesor la Ploești, ajunge la vârstă de 23 ani prof. la Universitatea din București. „În 1 Noembrie 1894, își inaugură cursul, tratând o lecție de deschidere, despre: „Concepția actuală a istoriei și geneza ei“.

Doritor de cunoștinți noi și cunoscător al limbilor clasice și moderne, dl N. Iorga a tot umblat și cercetat, nu numai orașele și satele țării sale, ci și străinătatea, „adunând documente referitoare la poporul nostru, necunoscute până acum“, astfel a ajuns să cunoască „toate manifestările de viață ale poporului Român“.

El nu s'a mărginit la cercetarea și cunoașterea istoriei noastre naționale, „ci a studiat și istoria universală, publicând între alte lucrări în limba franceză și 4 vol. de istorie a Cruciatelor“.

„A publicat peste 20.000 de documente în Analele Academiei Române“.

„El e un mare artist în cece privește descrierea trecutului nostru“. Prin felul cum descrie el toate lucrurile și se pare că le trăești a avea.

A publicat în limba germană o istorie a poporului Român, la îndemnul „Societății germane pentru istoria univ. din Lipsca“, condusă de savantul prof. de istorie

Langrecht“. Tot la îndemnul acestei societăți a scris: „Istoria imperiului otoman“, în 5 vol.

În 1908/9 a scris pentru noi teologii: „Istoria Bisericii Române și a vieții religioase a Românilor“, în 2 vol. „Vorbind despre această carte d. Iorga zice: „Nimic nu poate fi mai folositor pentru preoții noștri să înlătore anume ispite, pentru ca ei să asculte anumite îndeletniciri potrivit cu demnitatea și chemarea lor, nimic nu poate fi mai priincios pentru a-i face să înțeleagă marea misiune culturală, socială și națională ce li se impune, legătura strânsă ce trebuie să păstreze cu poporul, cultul de artă și carte cu cari sunt datorii, mândria la care ar avea dreptul îndată ce vor urma bunele tradiții, decât priveliștea unei vieți organizate, aproape milenar, în cursul căreia Mitropoliți, Episcopi, Egumeni și cari de adeseori și smeriți călugări ori umili preoți de mir, au dat poporului, ei singuri aproape toată învățătura, au înzestrat limba neamului cu o limbă literară, cu o literatură sfântă, au sprijinit Statul fără să se lase a fi înghițit, au călăuzit neamul pe drumurile pământului, fără a-și desface ochii dela cer, și au ridicat mai sus toate ramurile gospodăriei românești, dând istoriei noastre, cărturari, caligrafi, sculptori de lemn, argintari, oameni de Stat, ostași, mucenici și sfinți“.

Printre lucrările cele mai recente sunt și „Memorii“-le apărute anul acesta „în cari lasă să se defileze toate evenimentele din țara noastră dintre anii 1917—20“.

E membru la o mulțime de instituții din țară și străinătate și are cele mai multe decorații.

Pentru bogăția cunoștințelor și a muncii e numit „Tit Liviu al Daciei“.

E un mare patriot și pasionat cetitor. În orice loc și în orice timp s'ar afla el se ține în curent cu toate publicațiile noi.

Văzând greșelile politicianilor noștri, era firesc să se avânte și în politică, ca un patriot ce este. După mișcările din 1907, nici odată n'a lipsit din Parlament.

În zilele grele din anii 1916/17, el a fost unul din cei mai credincioși sfătuitori al Tronului.

Iar ca încheiere, dl prof. Stănescu zice: „Dl Iorga, cea mai măreață și deplină per-

sonalitate creatoare la noi Români, a primit din mâinile aceluia care i-a fost odată elev, din mâinile M. Sale Regelui, conducerea țării. Soartea a voit ca să se întâlnească iarăși la o muncă serioasă, fostul elev cu fostul profesor; după cum a zis poetul Goethe: „Om mare este acela, care la vârstă înaintată a bărbăției, își vede realizat idealul tinerețelor sale“. „În acest senz desigur și dl Iorga, trebuie socotit printre cei mai mari bărbați ai istoriei noastre naționale și numele lui se va pomeni totdeauna de cel a întemeetorilor neamului românesc“.

Vorbirea a fost răsplătită cu vii aplauze. După conferință corul a cântat: Balada Iancului.

Iar în cuvântul de închidere dl consilier Dr. Seb. Stanca, ca delegat al P. Sf. Sale Episcopului Nicolae îl aseamănă pe dl Iorga cu un meteor ce apare pe un cer senin. Cu drept cuvânt a fost numit „rege al spiritului“. „S'a zis că Șaguna a avut o minte cât un colț de țară; dar eu zic că dl Iorga are o minte cât o țară întreagă“.

Trebuie să-i fim mulțumitori pentru descoperirile date bisericii; noi numai să-i utilizăm materialul pentru construirea viitorului.

În sfârșit a ajuns la cârma țării noastre și „nu dorim decât să fie și în fapte cum a fost în vorbe“, după cum zice și Apostolul Pavel că numai după fapte vom cunoaște credința cuiva și numai atunci îi vom putea urma.

Cu aceste cuvinte serbarea a luat sfârșit.
Vaf.

ÎNAINTE DE CHRISTOS

Instinctul religios.

„Vântul suflă unde vrea și tu auzi vuetul lui, dar nu știi de unde vine, nici încotro se duce. Astfel este cu ori-cine, care e născut din Duhul.“
Ioan, 3. 8.

Încunjurat de mașini: tancuri, automobile, locomotive, aeroplane, radio și telegrafie fără fir, omul modern a ajuns să se descopere plin de respect în fața tehnicii și legile mecanicii au devenit dogmele lui. De ce nu mi-ar fi îngăduit atunci să privesc cu admirațiune cea mai desăvârșită

dintre mașini: ființa omenească? Prin ochi, omul este cea mai perfectă mașină de fotografiat; ori-ce receptor este decopiat după urechea omenească; nici o mașină de lucru ori de tracțiune nu întrece în simplitate și desăvârșire musculatura omului, iar interiorul nostru este un admirabil laborator chimic.

Prin mașini omul n'a făcut altceva, decât s'a dublat pe el însuși, a dat putere însușită și înmiiată propriilor lui forțe, mușchilor și organelor senzoriale, cari îl pun în contact cu lumea ce-l încunjură. Organele corpului și mașinile au acelaș rost, de a ne pune în contact cu lumea, spre a o stăpâni, spre a-i stoarce cele trebuincioase și de folos pentru viață. Ele sunt conduse de mintea cugetătoare a omului.

Dar înapoia creerilor, înapoia capacității de a judeca a omului, ascunse în adâncimea însăși firii omenești, stau instinctele, sentimentele, impulsurile. Ele pun în mișcare creerii, organele senzoriale și toate mașinile tehnicii moderne, urmărind un singur scop: de a asigura fericirea omului.

Viața omenească cu toată complexitatea ei se reduce la aceste instincte, la aceste impulsuri înăscute firii omenești. Până aici, până la aceste instincte poate pătrunde logica cercetătoare a omului, recunoscându-le drept cauză principală, cauză eficientă a tuturor lucrurilor săvârșite de voința omenească. Mai departe nu poate merge. Dacă caută să răspundă la întrebarea, care este originea acestor instincte, răspunsul cugetării va fi tot așa de vag, tot așa de neputincios ca și răspunsul ce-l dă la întrebările: care e originea omului, care e originea universului? „Ignoramus et ignorabimus“. Ori, după-cum spune Mântuitorul în Evangelia dela Ioan: „Vântul suflă unde vrea și tu auzi vuetul lui, dar nu știi de unde vine, nici încotro se duce.“

Dar un puternic instinct omenesc sădit de mână nevăzută în adâncul firii noastre, ne constrânge să căutăm un răspuns la stăruitoarele întrebări ale conștiinței noastre: de unde vin? unde merg? Între două vecinicii, care e rostul existenței de o clipă a omului pe pământ? Este instinctul religios.

El face parte din însăși firea omenească. Este general și necesar. El a existat în toată vremea și ori unde s'a găsit o ființă ome-

nească. Plutarch, istoricul anticității, scrie: „umblând, vei putea afla: orașe neîntărite cu ziduri, oameni fără știință de carte, fără legi, fără locuințe, fără monedă, neavând idee de teatru, de gimnastică, etc., dar societăți fără temple și fără religie, oameni, cari să nu se roage, sau cari să nu știe de jurăminte sau de sacrificii pentru faceri de bine și pentru apărare de ori-ce rău, nu vei putea întâlni, fiindcă nu-i posibil să se afle.“ Exploratorii moderni, etnografii popoarelor primitive, adeseori nutriți de sentimente dușmănoase față de ori-ce credință religioasă, n'au putut face altceva decât să confirme afirmațiunea bătrânului Plutarch: în cursul istoriei și pe suprafața pământului nu vei putea găsi popor fără credință religioasă și fără manifestare externă a acestei credințe, ceea-ce înseamnă, că instinctul religios face parte integrantă din firea omului.

Alături de celelalte instincte, instinctul religios are menirea de a ne asigura fericirea. Și dacă fericirea omului constă întru satisfacerea trebuințelor lui, aceasta fericire nu poate fi întreagă, nu poate fi desăvârșită fără satisfacerea trebuințelor religioase.

Cunoaștem însemnătatea și rolul ce-l au instinctele: de nutriție, de apărare, de proprietate, de dominație și de subordinație în viața individuală, familiară, de trib și de națiune a oamenilor. Ceea-ce ne interesează pe noi mai deaproape e să știm, care e rolul instinctului religios?

Cercetând problemele principale, cari au preocupat mai mult mintea cugetătorilor, cari au stat permanent în centrul cugetării omenești, vom vedea, că aceste probleme sunt trei: existența lui Dumnezeu, nemurirea sufletului și libertatea. Lucru firesc; căci pe ori-ce treaptă a civilizațiunii, în anticitate și în zilele noastre omul caută — stăruitor — răspuns la aceleași întrebări: De unde vin? unde merg? Care este partea mea de răspundere pentru desfășurarea într'o formă ori alta a vieții?

În mod instinctiv filozoful și omul de rând sunt preocupați de aceleași probleme capitale: de unde vin? adică care e cauza primordială a lumii? — problema existenței lui Dumnezeu; — unde merg? adică care e scopul final al vieții omenești? — problema nemuririi sufletului; și în fine ceace

leagă la un loc aceste două probleme: răspunderea morală — problema libertății.

Răspunsul la aceste trei întrebări formează deci o necesitate vitală și conținutul acestui răspuns este *credința religioasă* a cuiva. Evident, acest răspuns are o covârșitoare influență asupra tuturor acțiunilor omenești; viața religioasă se împletește organic cu toți factorii sociali.

Omul primitiv, negrul din Africa are un răspuns la aceste întrebări. Răspunsul *lui*, nu cel adevărat. Tot astfel n'a fost adevărat răspunsul Egiptenilor, a Babilonenilor, a Perșilor, a Grecilor, a Romanilor. În viața multora din aceste popoare vom găsi epoci de negațiune, în cari viața religioasă pare *lipsită de conținut*. Dar aceste epoci sunt timpuri de criză; credința a încetat de a mai fi un adevăr, iar *noul* adevăr nu era încă găsit. Aceasta este cauza necredinței la popoare și la indivizi singuratici.

Viața omenească decurge între cadrele pe cari le formează răspunsul dat la cele trei întrebări metafizice: existența lui Dumnezeu, nemurirea sufletului și libertatea. Aceste cadre fac să fie viața armonică, roditoare, fericită.

Și acum nu ne va fi grea să înțelegem rolul instinctului religios. El armonizează, îndrumă spre un scop mai îndepărtat decât necesitățile zilei de mâine trebuințele celorlalte instincte. Este un factor de ordine, de progres. Grație lui omenirea poate să-și găsească un ideal, care să-i îndrepte pașii spre înălțimile civilizației.

În goana după fericire el este călăuză noastră sigură. Ascultând de șoptele lui, pașii noștri se vor îndrepta în spre locul, unde poate fi găsită fericirea adevărată, deplină: la sinul Părintelui nostru ceresc.

Pr. I. Goron.

Sfințirea bisericii din Cerghizel-Grui și a pietri fundamentale din Cerghid.

Nici o bucurie nu e atât de mare pentru comunitatea creștinească ca bucuria sufletească. Bucurie sufletească a avut credincioșii din parohia nou înființată *Cerghizel-Grui* în ziua de 3 Mai c., când s'a făcut sfințirea bisericii din acea comună biserică.

Biserica din Cerghizel-Gruï a fost donată de credincioșii noștri din comuna Cerghid, unde se ridică o biserică frumoasă din cărămidă, de urmașii mărinimosului fost moșier Oașia.

Insufletit consiliul parohial din Cerghid de darul frumos din partea familiei Dlui Oașia hotărăște, că primind în dar o biserică frumoasă, să dea și ei în dar bisericuța lor de lemn fraților re'ntorși la ortodoxie din comuna vecină Cerghizel-Gruï.

Biserica aceasta de lemn, în care s'a servit aproape 100 de ani în Cerghid, avea aspectul unei biserici afundată în pământ, iar astăzi în comuna Cerghizel-Gruï ridicată pe fundament de beton, are înfățișarea unei biserici frumoase și luminoase, așezată lângă șoseaua națională ce duce spre Târnave.

Sfințirea s'a făcut în ziua de Duminecă 3 Mai c. La ora 9 s'a sfințit un clopot nou cumpărat, apoi s'a sfințit biserică și s'a servit sfta Liturghie. A fost popor mult din comunele Vidraseu, Cerghid, Nirașteu, Chirileu, dar mai mulți a fost din parohia gr. cat. Cerghizel. Bucuria se putea ceti pe fața celor re'ntorși la ortodoxie, dar lacrimi de bucurie se vedeau pe obrazul bătrânilor din parohia gr.-cat. din Cerghizel, cari văd biserică strămoșilor lor strălucind iarăși în parohia Cerghizel-Gruï.

Actul sfințirii s'a săvârșit de către Prea On. Domn protopop tractual Ștefan Russu în calitate de delegat al Preasfințitului Episcop, asistat de preoții Șt. Stoicoviciu, P. Fărcaș, Gh. Branea și A. Vlad, cari preoți au fost însărcinați cu administrarea parohiei Cerghizel-Gruï, așa că credincioșii parohie noi înființate să nu fie lipsiți de preot în nici o Duminecă sau sărbătoare.

La sfârșitul slujbei în cuvinte bine înțocmite P. On. Protopop tractual scoate la iveală însemnătatea actului de sfințire, însemnătatea zilei de 3/15 Mai pentru poporul român și îndeamnă credincioșii la păstrarea credinței celei adevărate, cari cuvinte au fost ascultate cu multă atențiune.

Mai apoi părintele A. Vlad administratorul parohiei mulțumește tuturor celor ce au contribuit, ca în timp de una săptămână parohia să fie împroprietărită cu loc pentru casa parohială, pentru biserică și cimitir.

Mulțumește consiliului parohial din Cerghid, care a hotărît să se dea biserică veche în dar credincioșilor din Cerghizel-Gruï, consiliului parohial din Cristești, care a dat un rând de ornate preotești, consiliului parohial din Vidraseu care a dat sfântul potir cu cele aparținătoare, un prapor și alte lucruri de lipsă la serviciul divin, apoi Dlui revizor școlar jud. Mureș, pr. Puia administrator parohial în Sângeorgiul-de-Mureș, care a donat cele 12 Minee, Dlui consilier agricol precum și Dlui agronom regional, cari se aflau de față, prin cari domni s'a făcut împroprietărirea atât de repede, în timp de câteva zile.

La sfârșit s'a servit un parastas, apoi s'a stropit poporul cu apă sfințită și uns cu untul de lemn, prin ce s'a terminat actul sfințirii bisericii, plecând cu toții mângâiați de cele auzite și văzute.

Nu pot încheia fără să nu amintesc că mai mult a ostenit, a alergat și a intervenit la locurile competente pentru parohia înființată Dl protopop tractual Ștefan Russu.

A urmat o mică gustare la epitropul bisericii.

După gustare Dl protopop tractual asistat de cei 4 preoți și însoțiți de Dl agronom regional se îndreaptă spre comuna Cerghid unde urmează să se facă sfințirea pietri fundamentale la biserică ce se zidește din nou din donațiunea făcută în anul 1925 de astăzi răposatul moșier Oașia în suma de 500.000 Lei, care sumă fructificată și întregită de urmașii mărinimosului donator s'a ridicat la suma de Lei 800.000.

În sunetul clopotelor la ora 3 p. m. ajungem la biserică cea nouă ce să zidește, unde așteaptă tot poporul din comuna Cerghid, sunt de față și credincioșii bisericii gr.-cat. din loc afară de preotul lor.

Se face sfințirea pietri fundamentale, iar la sfârșit Dl Protopop tractual ține o cuvântare însufletită, îndemnând poporul să cerceteze cu drag capela sfințită, până ce va fi terminat noul locaș.

Astfel se termină și sfințirea pietri fundamentale la biserică ce se zidește în comuna Cerghid.

Pr. Gh. Branea.

CRONICĂ

Știre personală. P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae s'a întors dela București, în ziua de Marți 19 Mai c., reușind între alte chestiuni să obțină acreditivul necesar achitării salariilor preoțești pe lunile Februarie, Martie și Aprilie.

Predică în Biserica Catedrală. Duminică 31 Mai (Rusaliile) va predica Prot. Dr. Seb. Stanca. — În Capela Școalei Sup. de Comerț va servi și predica Pr. P. Curea.

Lunia Rusaliilor, 1 Iunie, în Biserica Catedrală va predica Prof. Gal. Muntean.

Doliul preoției oltene. În săptămâna trecută a adormit în Domnul, pe neașteptate, prea vrednicul preot Anghel Pârvănescu din Craiova, președintele societății preoției oltene „Renașterea”. La congresul Soc. ortodoxe din 2 și 3 Mai c. unde a fost de față și a vorbit frumos, era deplin sănătos și vesel. Tânăr de abea 36 ani, în preajma examenului de doctorat la facultatea teologică din Strasbourg, adevărat apostol, îngrijitorul orfanilor și săracilor din parohia sa, om de carte și scriitor cu multă simțire, lasă un gol mare în rândurile preoției oltene și a preoției din întreaga țară. Pentru vrednicia sa la înmormântare au participat sute de preoți, prohodindu-l 24 de preoți în frunte cu P. Sf. Sa Arhiepiscopul Nifon Criveanul, fiind de față câteva mii de credincioși, pretini și admiratori. S'au rostit peste 20 de cuvântări. Depunem și noi o lacrimă pe mormântul preținului A. Pârvănescu, cunoscut cu o săptămână înainte de moarte. Bunul Dumnezeu îl odihnească în pace.

O nouă scrisoare despre preoți a dlui prim ministru. Dl prof. N. Iorga a trimis Pr. P. Partenie, președintele Asociației gen. a Clerului, următoarea scrisoare:

„Inversunarea luptelor politice duse până la absurd, a făcut prea adeseori din aceia cari în pragul Altarelor vorbesc în numele Mântuitorului, înrăjbitori ai unei nații nenorocite.

Nu numai ca Ministru al Cultelor și Președinte al Consiliului, dar și ca membru al Consiliului Superior Bisericesc și mai ales ca istoric al unei Biserici care până în timpul din urmă n'a cunoscut asemenea rușinoase obiceiuri, eu nu pot tolera preoții în fruntea desmățului de care suferim.

Întrucât sunteți supuși autorității de Stat, nu numai forului episcopal, pe care am dreptul de a-l înștiința ori de câteori oamenii lui Dumnezeu umblă pe cărările urilor și vrăjbilor, vă înștiințez că vouă face tot posibilul pentru a curăța clerul care evident e pregătit pentru cu totul altă misiune.

Îndurerat că a trebuit să intervin eu, un mirean, pentru încetarea unui astfel de amestec al

preoției în tulburarea continuă care bântue societatea noastră, rog pe preoții buni să primească scuzele mele că le aduc și lor la cunoștință ceea ce privește elementele rele ale clerului.”

Între preoții noștri nu știm să fie elemente de acestea. Și cari au fost s'au ogoiat desamăgiți. Dacă însă află, îl rugăm să ceară episcopatului să-i scoată din rândurile noastre; ca să nu mai poarte întreagă preoțimea ponosul pentru câțiva nevrednici.

Salariile preoților pe lunile Februarie și Martie se vor achita în cursul săptămânii viitoare. Cele din Aprilie vor întârzia din lipsa chitanțelor de dare.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 153—1931 prot.

(27) 3—3

CONCURS

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în „Renașterea”, pentru postul de paroh în parohia de cl. II. Mesentea, din protopopiatul Aiud.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela stat conform calificației și anilor de serviciu ale candidatului care va fi ales.

2. Uzufructul sesiunii parohiale de 14 jug. 600 st. teren cultivabil, de prima calitate.

3. Locuință în natură.

4. Contribuțiile în natură dela popor și onorariile stolare potrivit uzului.

Concurenții la acest post își vor înainta cererile provăzute cu documentele de lipsă, canonice și legale, Oficiului prot. ort. rom. Aiud; iar pentru a face cunoștință cu poporul se vor prezenta în parohie, în termenul reglementar admis și pe lângă prealabilă autorizație.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. Sf. Sa Episcopul nostru, fără de care act nu vor fi luați în candidare.

Aiud, la 1 Maiu 1931.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial din Mesentea:

Iosif Pop, protopop.